

Ima osam godina kako sam na trećoj stranici nekih starih novina, *Pari-soara*, sa datumom od 31. decembra 1941, naleteo na rubriku „Od juče do danas”. U samom njenom dnu pročitao sam:

„Pariz

Traži se mlada devojka, Dora Bruder, 15 godina, 155 centimetara, lice ovalno, oči sivosmeđe, u sivom sportskom kaputu, bordo džemperu, teget suknji i šeširu i braon ravnim cipelama. Svako obaveštenje dostaviti g. i gđi Bruder, bulevar Ornano 41, Pariz.”

Taj deo bulevara Ornano odavno mi je dobro poznat. U detinjstvu, dolazio sam sa majkom na santuansku buvlju pijacu. Silazili smo sa autobusa kod kapije Klinjankur, a ponekad i kod zgrade opštine 18. arondismana. Bivalo je to uvek subotom ili nedeljom po podne.

Zimi, na trotoaru avenije, duž kasarne Klinjankur, u reci prolaznika, stajao je sa svojim tronožnim aparatom debeli fotograf baburastog nosa i sa okruglim naočarima, koji je nu-

dio „slikanje za uspomenu”. Leti, smeštao se na daske plaže u Dovilu, ispred bara Solej. Tamo je pronalazio mušterije. Ali ovde, na Klinjankuru, prolaznici nisu izgledali zainteresovani za fotografisanje. Nosio je staru jaknu, a jedna cipela bila mu je probušena.

Sećam se pustih bulevara Barbes i Ornano onog osunčanog nedeljnog popodneva, maja 1968. Na svakoj raskrsnici grupice specijalnih policajaca zbog zbivanja u Alžiru.

U tom kraju proveo sam zimu 1965. Imao sam devojkicu koja je stanovala u ulici Šampione. O R N 49–20.

Već u to vreme, talasi nedeljnih prolaznika pored kasarne morali su odneti i debelog fotografa, ali nikada nisam otišao da se u to uverim. A čemu je služila ona kasarna? Rekli su mi da je bila namenjena za smeštaj kolonijalnih trupa.

Januar 1965. Noć se spustila već oko šest uveče na raskrsnicu bulevara Ornano i ulice Šampione. Bio sam jadan, mešao sam se sa sumrakom, sa ulicama.

Poslednji kafe, na samom kraju bulevara Ornano, sa parne strane, zvao se *Drmni čim stigneš*. Levo, na uglu bulevara Nej, bio je još jedan, sa džuboksom. Na raskrsnici Ornano–Šampione, jedna apoteka, još dva kafea, jedan nešto stariji na uglu sa ulicom Djezm.

Koliko sam samo čekao po tim kafeima... Vrlo rano izjutra, dok se još nije razdanilo. Pred kraj dana, kada se hvatao sumrak. Mnogo docnije, u vreme zatvaranja...

Nedeljom uveče, jedan stari, crni, sportski automobil – „jaguar”, čini mi se – bio je parkiran u ulici Šampione, nedaleko od dečjeg obdaništa. Pozadi, nalazila se tablica: *TRI*. Težak ratni invalid. Prisustvo tih kola u kraju me je čudilo. Pitao sam se kako li izgleda njihov vlasnik.

Nakon devet sati naveče, bulevar se praznio. Još kao da vidim osvetljen ulaz metro stanice Simplon i, gotovo tačno naspram nje, bioskop *Ornano 43*. Zgrada sa brojem 41, pored bioskopa, nije nikada privukla moju pažnju, mada sam prolazio pokraj nje mesecima, godinama. Od 1965. do 1968. Svako obaveštenje dostaviti g. i gđi Bruder, bulevar *Ornano 41*, Pariz.

Od juče do danas. Kako vreme prolazi, moja gledišta se menjaju, zime se mešaju jedna sa drugom. Zima 1965. sa onom iz 1942.

Godine 1965. nisam još ništa znao o Dori Bruder. Danas, trideset godina kasnije, čini mi se da ona duga čekanja po kafeima na raskrsnici Ornano, ona uvek ista putešestvija duž ulice Mon Senis, sve do hotela na vrhu Monmartra: *Rim, Alzina* ili *Terasa* u ulici Kolenkur, ovi varljivi utisci koje sam sačuvao – prolećna noć u kojoj se čuju odjeci glasova pod stablima na skveru Klinjankur i opet zima kako se sve više spuštate prema Simplonu i bulevaru Ornano – nisu mogli biti samo igra slučaja. Možda sam bio, a da toga nisam ni bio svestan, na tragu Dore Bruder i njenih roditelja. Oni su tu već postojali, filigranski.

Pokušavam da pronađem dokaze najudaljenije u vremenu. Kada sam sa dvanaestak godina pratio majku do buvlje pijace Klinjankur, neki poljski Jevrejin prodavao je kofere, a desno, na početku jedne od onih ulica načičkanih tezgama, pijace Malik i Vernezon... Koferi luksuzni, od kože, od krokoa, neki drugi kartonski, pa

putne torbe i ogromni sanduci za selidbe sa nalepnicama prekoatlantskih preduzeća – svi natrpani jedni preko drugih. Njegova tezga bila je pod vedrim nebom. U uglu usana držao je bez prestanka cigaretu i nekog popodneva mi je ponudio jednu.

Nekoliko puta išao sam u bioskope na bulevaru Ornano. U Klinjankur Palas, na kraju bulevara, pored kafea *Drmni čim stigneš*. I u Ornano 43.

Kasnije sam saznao da je Ornano 43 veoma star bioskop. Tridesetih godina renovirali su ga dajući mu izgled parobroda. Ponovo sam se našao u njegovoj blizini u maju 1996. Na mestu bioskopa nalazila se neka prodavnica. Kroz ulicu Ermel izlazi se tačno ispred zgrade 41 na bulevaru Ornano, adrese naznačene u poternici za Dorom Bruder.

To je petospratnica s kraja XIX veka. Ona čini sa brojem 39 celinu okruženu bulevarom, sa izlazom na početak ulice Ermel i sa ulicom Simplon u pozadini dveju zgrada. One su slične. Broj 39 nosi natpis sa imenom svog arhitekta, nekog Pjerfea, i datumom izgradnje: 1881. Sigurno je da se to odnosi i na broj 41.

Pre rata, pa sve do početka pedesetih godina, bulevar Ornano 41 bio je nekakav hotel, kao

i broj 39, koji je nosio ime *Hotel kod zlatnog lava*. U broju 39, takođe, neki Gazal držao je kafe-restoran. Nisam otkrio kako se zvao hotel u broju 41. Početkom pedesetih godina na istoj adresi postojalo je Udruženje hotela i stanova *Ornano*, Monmartr 12–54. I opet, kao i pre rata, neki kafe čiji se vlasnik zove Maršal. Taj kafe više ne postoji. Da li se nalazio sa leve ili desne strane kolske kapije?

Ona vas uvodi u prilično dugačak hodnik. Sasvim u dnu, stepenište vodi desno.